

Luonnonsuojelulain 83 §:n mukainen päätös koskien rauhoitettujen lintulajien yksilöiden häirintää ja tappamista

Hakija

Hannes Höykälä

Asia

Lupahakemus valkoposkikihanhien ja kurkien pelloilta karkottamiseen ja valkoposkikihanhien ampumiseen viljelyvahinkojen estämiseksi Pukkilassa ja Myrskylässä, Uudellamaalla.

Hakemus

Lupaa haetaan valkoposkikihanhien (*Branta leucopsis*) karkottamiseen viljelmiltä. Karkottamismenetelmänä käytettäisiin myös valkoposkikihanhien kuoliaaksi ampumista. Lupaa haetaan seuraavien tilojen alaisille peltolohkoille:

616025374, 616022748, 616026687, 616009513, 616038411 ja 616018405.

Alueet, joille lupaa valkoposkikihanhien karkottamiseen haetaan, sijoittuvat valkoposkikihanhien arktisen muuton reitille. Hakemusalueen pellot sijoittuvat pääosin Pukkilaan. Yksi peltolohko on Myrskylässä. Hakemuksen kattama peltoala on 524 hehtaaria. Lupaa haetaan vuosille 2025–2035. Valkoposkikihanhien tuhoavat kasvustoja pelloilla noin 2 kuukautta keväällä ja noin 2 kuukautta syksyllä. Keväisin ja syksyisin pelloilla on hakijan mukaan 20 000–100 000 valkoposkikihanhia.

Lupaa haetaan viljelmille, kotieläimille ja vesistöille aiheutuvien vakavien vahinkojen estämiseksi, kansanterveyden ja yleisen turvallisuuden turvaamiseksi sekä kasviston ja eläimistön suojelemiseksi. Valkoposkikihanhien tuhoavat kasvustoja syömällä niitä ja aiheuttavat vakavia satotappioita. Ne myös saastuttavat satoa ulosteillaan sekä lisäävät salmonellan leviämiskäsitä kotieläintiloilla. Ilmastonmuutos on lisännyt ääriolosuhteita, joten on siirrytty viljelemään pitkälti syysviljoja. Kasvipeitteisyyttä on vaadittu myös vesistöjen suojelemisen näkökulmasta.

Valkoposkikihanhien tekevät vakavia tuhoja myös kuminalle, joka on viljelykierrokseltaan ja taloudellisesti tärkeä viljelykasvi. Vesistöihin valkoposkikihanhien vaikuttavat hakijan mukaan ulostamalla paikallisiin vesistöihin ja kansanterveys voi vaarantua, kun valkoposkikihanhien levittävät salmonellaa satokasveihin ja eläimiin sekä sitä kautta elintarvikkeisiin. Eläimistön suojelua perustellaan Kanteleenjärven paikallisen vesilinnuston taantumisen, HELMI-hankkeen paikallisessa tiedotustilaisuudessa tuotiin esille vesilintupopulaatioiden taantuminen. Samaan aikaan haitallisten pienpetojen pyynti on alueella tehokkaampaa ja valkoposkikihanhien määrä kasvanut.

Hakijalla on ollut aiempi poikkeuslupa VARELY/2191/2025 valkoposkikihanhien karkottamiseen ja kuoliaaksi ampumiseen. Lupaa haetaan ensisijaisesti 1000 valkoposkikihanhien tappamiseen vuosittain. Toissijaisena toimenpiteenä on erilaiset häirintämenetelmät.

Osa hakemusalueesta sijoittuu Kanteleenjärven lintuvesi (FI0100072 SAC/SPA) Natura 2000-alueen viereen. Hakijan mukaan haetut toimenpiteet eivät vaaranna alueen suojeluperusteena olevia luontoarvoja, koska Kanteleenjärvi on yksi aktiivisimpia metsästysjärviä Etelä-Suomessa. Järvenreunoilta poistetaan aktiivisesti haitallista vieraslajia supikoiraa ympäri vuoden ampuen, joten ampumista tapahtuu myös keväällä.

Valkoposkihanhiin ohella viljelyvahinkoja aiheuttavat kurjet (*Grus grus*). Niitä on hakemusalueella pl. Ruissaaren tila noin 40 yksilön parvi keväällä, kesällä ja syksyllä. Lupaa haetaan kurkien karkottamiseen.

Lausunnot

Karkotusmenetelmien tehokkuudesta ja karkotustoimien vaikutuksista levähtävään ja pesivään linnustoon on pyydetty Luonnonvarakeskukselta (Luke) lausunto vuosina 2021–2024. Vuonna 2025 Luke ei ole nähnyt aiheelliseksi päivittää aiempaa lausuntoaan. Asian käsittelyn tukena käytetään siksi viime vuoden lausuntoa.

Lausunnon tiivistelmä

Yhteenvedona Luke toteaa, että tehokkuudeltaan kuolettavasti ampumalla ja paukkupatruunalla suoritettu karkotus ovat yhtä tehokkaita mitattuna hanhien käyttäytymisellä, tutkimusalueiden kumulatiivisella hanhien lukumäärällä, ja laidunnusvaikutuksella. Joissakin tilanteissa tai paikoissa kuolettavalla ampumisella on jonkin verran tehokkaampi vaikutus. Testatut karkotustoimenpiteet (paukkupatruuna, käsilaser ja kävely) eivät vaikuta pesimälinnustosta ainakaan töyhtöhyypän pesimämenestykseen, vaan näyttää jopa parantavan sitä. Jos alueella oli paljon hanhia, ja niitä karkotettiin joko äänettömästi tai paukkupatruunalla, oli peltokahlaajien pesintöjen onnistuminen todennäköisempää ja kuoriutuneita poikasia enemmän. Karkotus voi siis vähentää runsaan valkoposkihanhimäärän negatiivisia vaikutuksia peltokahlaajien pesintään.

Kuuleminen

Hakijaa ei ole kuultu Luken lausuntoon liittyen, sillä lausunnossa ei ole tapahtunut muutoksia. Hakijan tiedossa on, että Luken lausunnon perusteella poikkeuslupia valkoposkihanhiin ampumiseen ei ole enää myönnetty.

Kuuleminen tärkeistä linnustoalueista

Hakijaa on kuultu hallintolain 34 §:n mukaisesti hakemusalueelle sijoittuvista tärkeistä lintualueista. Hakija on toimittanut vastineen 11.8.2025.

Aluerajauksiin liittyen on erittäin tärkeää, että tappamisluvan alaisia ovat kaikki peltolohkot ja alueet, jotka eivät ole alhaisimpia tulva-alueita välittömässä Porvoonjoen läheisyydessä. Koska ilmastonmuutoksen myötä kyseisillä tiloilla, pois lukien Siltala, kaikki muut alueet kuin tulva-alueet ovat lähtökohtaisesti kylvetty syysviljoille tai kuminalle. Muuten tuhoja tulee erittäin paljon. Kaikki järven ympärillä olevat lohkot pitää ehdottomasti olla luvan piirissä kuten 6160276000, 6160107561, 6160275996, 6160276303, 6160119786, sillä niissä kasvaa kuminaa ja syysviljoja. Muuten viljelmät tuhoutuvat.

Kartan vihreän alueen lohkoista kriittisintä on saada luvat seuraaville: Höykälän tilatunnuksen pelloista lohkot 6160119786, 6160119584 ja 6160121406 ja Ruissaaren lohko 6160043200.

Vähä-Mattilan osalta on erittäin kriittistä, että Kannistonmäen etelä, itä ja kaakkoispuolen pellot kuuluvat lupaan, koska niillä viljellään syysviljaa, eivätkä ole tulva-alueita.

Lisäksi hakija ottaa kantaa valkoposkihanhiin suojelustatukseen ja muiden maiden käytäntöihin. Hakijan näkemyksen mukaan lajin suojelulle ei ole Suomessa perusteita, sillä se on Euroopan runsaslukuisin hanhilaji ja muissa maissa valkoposkihanhia tapetaan tehokkaasti.

Määräykset, joita hakemus koskee

Valkoposkihanhi ja kurki ovat luonnonsuojelulain (9/2023) 69 §:n nojalla rauhoitettuja.

Luonnonsuojelulain 70 §:n mukaan rauhoitetun eläinlajin tahallinen tappaminen on kielletty. Luonnonsuojelulain 70 § kieltää rauhoitettujen eläinlajien tahallisen häirinnän, erityisesti eläinten lisääntymisaikana, tärkeillä muutonaikaisilla levähdysalueilla tai muuten lajien elämänkierron kannalta tärkeillä alueilla.

Luonnonsuojelulain 83 §:n mukaan ELY-keskus voi myöntää luvan poiketa kielloista, jollei muuta tyydyttävää ratkaisua ole, mm. viljelmille, kotieläimille ja vesistöille aiheutuvan vakavan vahingon estämiseksi, kansanterveyden ja yleisen turvallisuuden turvaamiseksi tai kasviston ja eläimistön suojelemiseksi. Poikkeus ei saa vaarantaa lajin suotuisaa suojelutasoa tai sen saavuttamista.

Varsinais-Suomen ELY-keskuksen päätös ja lupaehdot

Varsinais-Suomen ELY-keskus myöntää hakijalle luvan valkoposkikihanhien karkottamiseen valkoposkikihanhia vahingoittamattomilla menetelmillä alla luetelluin ehdoin. Lupaa ei myönnetä valkoposkikihanhien tappamiseen. Kurkien karkottaminen niitä vahingoittamattomilla menetelmillä hakemusalueella ei edellytä poikkeuslupaa.

1. Lupa on voimassa vuosina 2025–2027.
2. Kevätmuuttokaudella valkoposkikihanhien karkottaminen on sallittua aikavälillä 1.4.–31.5. Kevätmuuton aikana karkottamisessa on sallittua käyttää valkoposkikihanhia vahingoittamattomia menetelmiä pois lukien kovaääniset äänipelotteet.
3. Syysmuuttokaudella valkoposkikihanhien karkottaminen on sallittua aikavälillä 20.8.–30.11. Syysmuuton aikana karkottamisessa on sallittua käyttää valkoposkikihanhia vahingoittamattomia menetelmiä mukaan lukien kovaääniset äänipelotteet. Luvanhaltijan tulee ottaa yhteyttä kuntaan ja tehdä tarvittaessa meluilmoitus ennen äänitykin ja muiden kovaäänisten äänipelotteiden käyttöä.

Alue, jolla valkoposkikihanhia saa karkottaa

4. Karkotustoimia saa tehdä liitteessä 1 (A) luetelluilla kasvulohkoilla. Karkotustoimet on kielletty keväisin, mutta sallittu syksyisin, liitteessä 1 (B) luetelluilla kasvulohkoilla. Lupa koskee tilan tilatunnuksella olevia kasvulohkoja joulukuun 2024 tilanteen mukaisesti. Jos lohkojen pinta-aloissa tai sijoittumisessa tapahtuu muutoksia luvan voimassaoloaikana, lupa-alue ei laajene, pienene tai siirry uusille alueille. Lupa-alueen voi tarkistaa karttapalvelusta, joka löytyy osoitteesta:
<https://ely.maps.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=4468f6356dad4bcf99ef0be17c28adcd>
5. Valkoposkikihanhia ei saa karkottaa pelloilta, joilla niiden laidunnus ja lepääminen eivät aiheuta vakavaa vahinkoa. Tällaisia pelloja ovat puidut viljapellot, luonnonhoitonurmet, monimuotoisuuskasvit, lintupellot, pysyvästi viljelemättömät pellot, suojavyöhykkeet- ja kaistat, viherlannoitusnurmet ja kesantopellot. Valkoposkikihanhia saa kuitenkin karkottaa sellaisilta puiduilta viljapelloilta, joilla puinnin jälkeen kasvava kasvusto on tarkoitus korjata (esim. kerääjäkasvi tai uudistettu nurmi).
Muut ehdot karkotustoiminnan toteutukseen
6. Karkotustoimenpiteitä saavat toteuttaa luvanhaltija ja hänen valtuuttamansa henkilöt. Luvanhaltija vastaa siitä, että kaikki karkotustoimenpiteiden suorittamiseen osallistuvat henkilöt noudattavat tämän luvan ehtoja.
7. Valkoposkikihanhien karkottamisessa voi käyttää koiraa, joka on ominaisuuksiltaan ja koulutustasoltaan toimintaan soveltuva, ja koko toiminnan ajan ohjaajan hallinnassa. Koira ei saa vahingoittaa valkoposkikihanhia, eikä muita alueella liikkuvia tai pesiviä rauhoitettuja lintuja. Koiran käyttämisessä tulee huomioida myös muu koiria koskeva lainsäädäntö.
8. Karkotusmenetelmiä ei saa kohdistaa muihin mahdollisesti samoilla peltoalueilla levähtäviin rauhoitettuihin lintulajeihin pl. kurki.
9. Hakija vastaa tarvittaessa yhteydenpidosta muihin viranomaisiin ja maanomistajiin.

Toimenpiteiden valvonta

10. Tämä lupa tai sen kopio on oltava mukana toimenpiteitä tehtäessä (esim. puhelimesta) ja pyydettyessä lupa on esitettävä.
11. Varsinais-Suomen ELY-keskus valvoo lupaehtojen noudattamista yhdessä Uudenmaan ELY-keskuksen kanssa. Luvan valvonnan yhteydessä voidaan tarvittaessa tehdä tarkastuksia.
12. Jokaisen luvanhaltijan on vastattava kyselyyn luvan käytöstä ja sen vaikutuksista 1.11.–31.12. välisenä aikana jokaisen lupavuoden lopussa. Raportoiminen toteutetaan sähköisellä lomakkeella, jonka osoite on liitteessä 3. Raportissa tulee arvioida valkoposkikihanhien häirintämenetelmien käytön vaikutusta aiheutuneisiin satovahinkoihin ja toimenpiteistä mahdollisesti aiheutunutta haittaa muulle linnustolle.

Perustelut

Hakemusalue sijoittuu valkoposkikihanhien arktisen muuton reitille, ja valkoposkikihanhien levähtävät suurina parvina hakemuksen kohteena olevilla pelloilla. Hakemusalueen katsotaan tästä syystä olevan luonnonsuojelulaissa tarkoitettu muuton kannalta tärkeä levähdysalue, jolloin valkoposkikihanhien häirintä vaatii luonnonsuojelulain mukaisen poikkeuslupan.

Kurjille alueen ei katsota olevan vastaavalla tavalla merkittävä, sillä kurkimäärät ovat tyypillisesti vaatimattomia koko alueella. Niinpä kurkien karkottaminen niitä vahingoittamattomilla menetelmillä ei edellytä poikkeuslupaa.

Hakemus täyttää luonnonsuojelulain 83 §:n ehdot ja luonnonsuojelulain määräyksistä voidaan poiketa viljelmille ja kotieläimille aiheutuvan vakavan vahingon estämiseksi. Poikkeuslupa myönnetään valkoposkikihanhien karkottamiseen valkoposkikihanhia vahingoittamattomilla menetelmillä. Lupaa ei ole perusteltu myöntää valkoposkikihanhien tappamiseen.

Lintudirektiivin artiklan 10 mukaan jäsenvaltioiden on edistettävä lintujen aiheuttamien vahinkojen estämiseen tarkoitettujen menetelmien kehittämistä.

Vakavien vahinkojen aiheutuminen

Suomen kautta muuttavat valkoposkikihanhien levähtävät ja laiduntavat arktisella muutollaan pääosin itäisen Suomen pelloilla, mutta viimeisimpien vuosien aikana suuria muuttoparvia on levähtänyt myös läntisemmässä Suomessa. Suurina parvina levähtävät ja laiduntavat valkoposkikihanhien aiheuttavat vakavaa vahinkoa viljelyksillä. Vahingot kohdistuvat erityisesti rehunurmiin ja oraisiin. Pelloille valkoposkikihanhien laidunnuksen jälkeen mahdollisesti jäävää satoa ei voida hyödyntää, sillä kasvustossa on runsaasti ulosteita, joiden sisältämä tautiriski estää rehun käytön.

Lupaa ei myönnetä vesistöille aiheutuvien vakavien vahinkojen estämiseksi, kansanterveyden ja yleisen turvallisuuden turvaamiseksi tai eläimistön suojelemiseksi. Kanteleenjärven vedenlaatuun liittyen ei esitetä mittaustuloksia tai muita tarkempia perusteita. Suomen ympäristökeskus on selvittänyt syksyllä 2020 valkoposkikihanhien ulosteiden vaikutuksia valkoposkikihanhien yöpymisjärvien vedenlaatuun kahdella kymenlaaksolaisella järvellä. Molemmilla järvillä yöpyi parhaimmillaan 100 000–120 000 valkoposkikihanhia yössä. Vedessä olevien suolistoperäisten bakteerien pitoisuudet olivat otetuissa vesinäytteissä hieman kohonneet, mutta pysyivät kuitenkin koko esiselvityksen ajan uimavedelle asetettuihin laatuvaatimuksiin nähden erinomaisella tasolla. Kansanterveyden ja yleisen turvallisuuden vaarantumisesta ei myöskään ole esitetty taustatietoja, jotka todentaisivat riskin olevan perusteltu. Kasvillisuuden ja eläimistön suojelu voisi tulla kysymykseen sovellettavana poikkeuslupaperusteena, jos valkoposkikihanhien arvioitaisiin vaarantavan harvinaisen tai uhanalaisen lajin esiintymän säilymisen. Hakemuksessa ei ole nimetty lajeja tai esitetty perusteltuja arvioita tai selvityksiä valkoposkikihanhien vaikutuksista lajien kantoihin ja suojelutason säilymiseen. Se, että Kanteleenjärven lajisto on taantunut samaan aikaan kuin valkoposkikihanhien määrä on kasvanut ei todista, että näiden asioiden välillä olisi yhteys.

Muun tyydyttävän ratkaisun puuttuminen

Luvan myöntämisen edellytysten mukaan poikkeuslupa voidaan myöntää vain, jos muuta tyydyttävää ratkaisua ei ole. Esimerkiksi erilaisiin pelotteisiin (pelotinleijat, -pallot jne.) valkoposkihanhet tottuvat helposti. Valkoposkihanhien aiheuttamaa vakavaa viljelyvahinkoja ei tämänhetkisen tiedon perusteella voida torjua muuten kuin karkottamalla valkoposkihanhet pelloilta erilaisilla karkotusmenetelmillä.

Lupa rauhoitettujen lintujen tappamiseen voidaan myöntää ainoastaan siinä tapauksessa, että niiden aiheuttamaa vahinkoa ei voida torjua muilla keinoilla. Korkeimman hallinto-oikeuden valkoposkihanhien ampumista koskevan päätöksen KHO 2015:104 mukaan ampumiselle vaihtoehdoisen vahingontorjuntakeinon on oltava tehokas eli vähennettävä merkittävästi vakavaa vahinkoa ollakseen tyydyttävä. Toisaalta tyydyttävän vaihtoehdon tulee olla taloudellisessa mielessä ja muutenkin toteuttamiskelpoinen.

Poikkeuslupaa ei voida myöntää valkoposkihanhien kuoliaaksi ampumiseen, sillä Luken tutkimustulosten ja Itä-Suomen hallinto-oikeuden päätöksen (2633/2023) mukaan ampumiselle vaihtoehdoisen karkotuskeinon, paukkupatruunan, käyttö on toimiva karkotuskeino ja muu tyydyttävä ratkaisu valkoposkihanhien kuoliaaksi ampumiselle. Aiemmillä poikkeusluvilla myönnetyn kuoliaaksi ampumisen tavoitteena ei ole ollut valkoposkihanhien kannan säätely, vaan niiden pelottelu ja karkottaminen viljelmiltä.

Luken tutkimuksen mukaan paukkupatruunakarkotus on yhtä tehokasta kuin kuolettavasti tehty karkotus. Tutkimustulokseen liittyvästä epävarmuudesta huolimatta Luke ei viittaa siihen, että paukkupatruunalla tapahtuva karkottaminen toimisi tavoitellun karkotusvaikutuksen kannalta riittämättömällä tavalla tai ainakaan olennaisesti huonommin kuin kuoliaaksi ampuminen. Joissakin tilanteissa tai paikoissa kuolettavalla ampumisella voi olla jonkin verran tehokkaampi vaikutus, mutta tutkimustietoa siitä, mitkä tällaiset tilanteet ja paikat ovat, ei ole. Menetelmien kustannustehokkuudesta ei ole tarkkaa tietoa, mutta kuoliaaksi ampumisen kustannuksia lisää ainakin ampumisturvallisuudesta huolehtiminen.

Tämänhetkisen käytävissä olevan tiedon mukaan aktiivinen karkottaminen eri menetelmien yhdistelmällä (lähestyminen, käsilaser, koirat, BirdAlert-karkotin, paukkupatruuna) on tehokasta, ja vähentää hanhien laidunnusta nurmipelloilla, mutta se vaatii organisoitua, päätoimista ja jatkuvaa karkottamista ja hanhien valvontaa suhteellisen rajatulla alueella auringonnoususta auringonlaskuun. Valkoposkihanhien karkottaminen millä tahansa menetelmällä edellyttää toistoa.

Laki rauhoitettujen eläinten aiheuttamien vahinkojen ennalta ehkäisemisestä ja korvaamisesta (15/2022) sisältää mahdollisuuden hakea ELY-keskukselta avustusta rauhoitettujen lintujen aiheuttamien viljelyvahinkojen torjumiseen. Lisäksi uuden CAP-kauden alettua vahinkoalueille on mahdollista perustaa ympäristösitoumuksen lohkokohtaisena toimenpiteenä lintupelloja. Hyvin toimiva satovahinkojen torjunta edellyttää kokonaisvaltaista ratkaisua niin, että karkotustoimien lisäksi hanhille osoitetaan niille houkuttelevia ja levähtämiseen ja laiduntamiseen soveltuvia pelloja (lintupellot), jossa hanhet voivat ruokailla rauhassa ilman häirintää. Lintupellot eivät näin ole vaihtoehtoinen menetelmä karkotustoimenpiteille vaan osa ratkaisua. Karkottaminen on toimivinta, kun valkoposkihanhet voivat karkotetuksi tultuaan siirtyä ruokailemaan alueelle, jolla ne eivät aiheuta vakavaa vahinkoa ja jossa saatava ravinto on hanhille erityisen houkuttelevaa.

Valkoposkihanhen suotuista suojelutaso ja vaikutukset muihin luontoarvoihin

Lupaehtojen mukaisesti toteutettu valkoposkihanhien häiritseminen ei heikennä valkoposkihanhen suotuisaa suojelutasoa. Luvalla ei sallita valkoposkihanhien vahingoittamista tai tappamista.

Luonnonsuojelulain 70 §:n mukaan rauhoitettujen eläinlajeihin kuuluvien yksilöiden tahallinen häiritseminen erityisesti eläinten lisääntymisaikana, tärkeillä muuton aikaisilla levähdysalueilla tai muutoin niiden elämänsyklinen kannalta tärkeillä paikoilla on kielletty. Oikeuskäytännön mukaan häirintää on pidettävä tahallisenä, jos siitä aiheutuu luonnonsuojelulain tarkoittamaa häiriötä, vaikka toiminnan varsinaisena tavoiteltuna tuloksena ei olisi häiritseminen (KHO:2022:37, KHO:2015:124). Valkoposkihanhien karkottamisesta aiheutuva häiriö muiden lajien pesintään ja muuttolevähtämiseen on otettava huomioon ja arvioitava luonnonsuojelulain kieltämänä tahallisenä

häirintänä, vaikka toimenpiteiden varsinaisena tavoitteena ei olisi häiritä muita lajeja kuin valkoposkikhanhia.

Lintudirektiivin 13 artiklan mukaan lintudirektiivin nojalla toteutetut toimenpiteet eivät saa johtaa artiklassa 1 tarkoitettujen lintulajien nykyisen suojelutilanteen heikkenemiseen. Luonnonsuojelulain 1 §:n mukaan luonnonsuojelussa on tähdättävä luonnonvaraisten eliölajien suotuisan suojelutason saavuttamiseen ja säilyttämiseen.

Luke on tutkinut äänettömän- ja paukkupatruunakarkotuksen vaikutuksia pesimälinnustoon ja lepäileviin lintuihin. Pesimälinnuista tutkittiin kuovia ja töyhtöhyppää. Luken lausunnon mukaan karkotustoimenpiteet vaikuttavat positiivisesti töyhtöhyppien ja kuovien pesimämenestykseen. Karkottaminen voi vähentää petojen määrää sekä hanhien tallomisesta ja suojakasvillisuuden laiduntamisesta aiheutuvia pesätuhoja. Lausunnon mukaan vaikutus levähtävään linnustoon riippuu lajista ja etäisyydestä.

Valkoposkikhanhien kevätmuutto sijoittuu lintujen lisääntymisen onnistumisen kannalta kriittiseen ajankohtaan ja karkottaminen millä menetelmällä tahansa edellyttää toistoa. Kun otetaan huomioon kevätmuuton aikaisen levähdys- ja ruokailurauhan merkitys lintujen pesimämenestykseen, ja se, että pesinnän häiriintyminen voi olla mahdollista karkotusalueiden läheisyydessä pesivillä linnoilla, laaja-alaisesti toteutettavia ja vaikutuksiltaan vaikeasti rajattavia kovaan ääneen perustuvia karkotustoimia ei voida sallia keväällä. Karkotuksen vaikutuksista muihin linturyhmiin kuin peltokahlaajiin, kuten sorsiin, ei ole tutkimustietoa. Kovaäänisen karkottamisen vaikutuksia ei tunneta vielä riittävästi, jotta muulle linnustolle aiheutuva häiriö alueella voitaisiin sulkea pois. Peltokahlaajien pesimämenestystä voi parantaa myös äänetön valkoposkikhanhien karkottaminen.

Asiaa käsiteltäessä on otettu huomioon aiemmin myönnetty ja edelleen voimassa olevat poikkeusluvut valkoposkikhanhien karkottamiseen sekä edelleen vireillä olevat vastaavat poikkeuslupahakemukset. Koska poikkeuslupia on haettu ja myönnetty varsin laajoille alueille, on lupia käsitellessä tullut varmistaa, että valkoposkikhanhien keskeisellä muuttoreitillä säilyy soveltuvia levähdysalueita valkoposkikhanhille sekä muille ko. alueilla muuttolevähtäville lintulajeille.

Käsittelyn yhteydessä hakemusalue on tarkastettu tärkeiden linnustoalueiden osalta. Jos hakemusalueella sijaitsee tiedossa olevia ja tunnistettuja maakunnallisesti tärkeitä lintualueita, on karkotustoimintaa näillä alueilla tarvittaessa kielletty. Hakijaa on kuultu tärkeisiin lintualueisiin liittyen ja lupa-alueen määrittely on tehty yhdessä Uudenmaan ELY-keskuksen kanssa.

Karkottamista ei ole nähty tarpeelliseksi rajoittaa Kanteleenjärven ympärillä, sillä keväisin kovaäänisten äänipelotteiden käyttö on joka tapauksessa kielletty ja syksyisin alueella metsästetään vesilintuja, eli kovaäänistä toimintaa on muutenkin. Luvan mukaisilla toimenpiteillä ei heikennetä Kanteleenjärven lintuvesi (FI0100072 SAC/SPA) Natura 2000-alueen suojeluperusteena olevia luontoarvoja eikä luonnonsuojelulain 35 § mukaista Natura-vaikutusten arviota tarvita.

Keväällä äänipelotteiden käyttö on kielletty kaikilla hakemusalueen pelloilla. Keväinen äänipelotteiden käyttö on kielletty, koska Luken tutkimuksissa ei ole voitu osoittaa kuin kuovien ja töyhtöhyppien osalta, että niiden pesintä ei häiriinny äänipelotteiden käytöstä. Muiden lajien pesimärauhan turvaamiseksi äänipelotteiden käytön kieltäminen keväällä on edelleen perusteltua ja tarpeen. Tietyillä peltolohkoilla karkottaminen on kevätmuuttokaudella kielletty kokonaan. Nämä peltolohkot sijoittuvat valtakunnallisesti arvokkaaksi arvioidulle Kantele-Ruha FINIBA-alueella ja maakunnallisesti arvokkaaksi arvioidulle Kanteleen pellot MAALI-alueelle. Näillä peltolohkoilla on usein runsaammin lintuja kuin itse Kanteleenjärvellä.

Karkotustoimenpiteitä ei saa kohdistaa muihin alueilla levähtäviin lintulajeihin pl. kurki. Karkotustoimien toteuttamista on rajattu ajallisesti. Karkottamistoimenpiteet on sallittu vain niinä ajankohtina, johon valkoposkikhanhien muutto pääasiallisesti ajoittuu, jotta toimenpiteillä olisi mahdollisimman vähäinen vaikutus alueen muulle levähtävälle ja pesivälle linnustolle.

Syysmuuttokaudella äänipelotteiden käytön saa aloittaa 20.8., jolloin alkaa myös vesilintujen metsästys.

Lupaehtojen perustelut

Lupa myönnetään vuoden 2027 syysmuuttoon asti voimassa olevana. Luonnonolot alueella eivät ole muuttumattomia, mistä valkoposkikihanhien arktisen muuton levähdysalueiden siirtyminen Venäjän Karjalasta ja Suomen eteläpuolisista maista Suomen puolelle on esimerkki. Kolmen vuoden jälkeen lupaehtoja voidaan tarkastella uudelleen.

Koska karkottaminen ja lentoon ajaminen lisää valkoposkikihanhien kokemaa stressiä ja ravinnon tarvetta, on turhan valkoposkikihanhien karkottamisen välttäminen yksi tapa pienentää valkoposkikihanhien aiheuttamia satovahinkoja. Lisäksi valkoposkikihanhien häiritseminen on sallittua ainoastaan niillä pelloilla, joilla ne aiheuttavat vakavaa vahinkoa viljelyksille. Karkotustoimet on tämän takia kielletty puiduilla sänkipelloilla ja pelloilla, joilta ei korjata satoa, sillä laiduntaminen ja levähtäminen tällaisilla pelloilla eivät aiheuta vakavaa vahinkoa.

Luvanhaltija on velvoitettu raportoimaan luvan käytöstä vuosittain syysmuuttokauden jälkeen koko vuoden karkotuskokemuksiin ja -tehoon perustuen. Toimenpiteitä tehtäessä lupa on oltava mukana ja pyydettyessä se on esitettävä luvallisen toiminnan osoittamiseksi. Poikkeuslupien käyttöä valvotaan raportointitietojen ja tarvittaessa maastovalvonnan avulla.

Selvitykset ja aineistot, joita on hyödynnetty asian käsittelyssä

Ruokaviraston peltolohkokisteri (2/2024)

Natura 2000 -alueiden sijainti ja suojeluperusteet

Maakunnallisesti tärkeät lintualueet (BirdLife Suomi ry:n alueellisten lintuyhdistysten raportit)

BirdLife Suomi ry:n koostama valkoposkikihanhivaintoaineisto

Sovelletut oikeusohjeet

Luonnonsuojelulain (9/2023) 1 §, 34 §, 35 §, 69 §, 70 §, 83 §, 121 §

Euroopan unionin direktiivi luonnonvaraisten lintujen suojelusta (2009/147/EY) artikkelit 1, 5, 9, 10, 13

Hallintolaki (434/2003) 34 §, 59 §

Laki sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa (13/2003) 19 §

Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019) 122 §

Valtioneuvoston asetus (794/2024) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten, työ- ja elinkeinotoimistojen sekä kehittämis- ja hallintokeskuksen maksullisista suoritteista vuonna 2025

Päätöksen voimaantulo

Varsinais-Suomen ELY-keskus on lain oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019) 122 §:n nojalla päättänyt, että tämä päätös pannaan täytäntöön lainvoimaa vailla olevana.

Valkoposkikihanhien muuttokausi on pian alkamassa ja hanhet voivat aiheuttaa vakavan satovahingon hakemuksen kohteena olevilla pelloilla nopeasti parven laskeutuessa pelloille levähtämään ja laiduntamaan. Jotta vakavat satovahingot saataisiin torjuttua, tulee luvan mukaisiin toimenpiteisiin tarvittaessa voida ryhtyä ennen kuin päätös on saavuttanut lainvoiman. Päätöksen täytäntöönpanoa ei voida sen luonteen vuoksi lykätä.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Helsingin hallinto-oikeuteen Valitusosoitus on liitteenä, päätös on annettu tiedoksi tavallisella sähköisellä tiedoksiannolla.

Asiakirjan hyväksyntä

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt ylitarkastaja Liisa Maanpää-Pakkanen ja ratkaissut ylitarkastaja Tapio Aalto.

Liitteet

Liite 1. Lupa-alueen kasvulohkot

Liite 2. Valitusosoitus

Liite 3. Karttapalvelu, raportointilomakkeiden osoitteet ja ohje raportointiin

Linkki karttapalveluun

Alla olevan linkin kautta pääsee karttapalveluun, jossa voi tarkastella valkoposkikihanhien viljelyksiltä karkottamiseen myönnettyjen poikkeuslupien lupa-alueita.

<https://ely.maps.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=4468f6356dad4bcf99ef0be17c28adc>

Tiedoksi

ympäristöministeriö kirjaamo.ym@gov.fi

Suomen ympäristökeskus kirjaamo@syke.fi

Luonnonvarakeskus kirjaamo@luke.fi

Uudenmaan ELY-keskus kirjaamo.uusimaa@ely-keskus.fi

Itä-Uudenmaan poliisilaitos kirjaamo.ita-uusimaa@poliisi.fi

Pukkila palvelupiste@pukkila.fi

Myrskylä kunta@myrskylä.fi

Helsingin seudun lintutieteellinen yhdistys Tringa ry. suojelusihteeri@tringa.fi

Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piiri ry. uusimaa@sll.fi

Tapiola Kanta-Häme - Uusimaa ry. info@tapiolary.com

Suoritemaksu 316 €

Liite 1, lupa-alueen kasvulohkot

(A) Kasvulohkot, joilla karkottaminen on sallittu

Lohkot on lueteltu tilatunnuksittain kasvulohkonumeron mukaisessa suuruusjärjestyksessä (tilatunnus:kasvulohko):

616009513:6160112615A, 616009513:6160112716A, 616009513:6160112716B,
 616009513:6160112817A, 616009513:6160112918A, 616009513:6160113019A,
 616009513:6160113019B, 616009513:6160113019C, 616009513:6160113019D,
 616009513:6160113019E, 616009513:6160113019F, 616009513:6160113019G,
 616009513:6160113019H, 616009513:6160113019I, 616009513:6160113019J,
 616009513:6160149896A, 616009513:6160149896B, 616009513:6160214766A,
 616009513:6160214766B, 616018405:6160075532A, 616018405:6160075633A,
 616018405:6160075734A, 616018405:6160076037A, 616018405:6160076138A,
 616018405:6160076340A, 616018405:6160076441A, 616018405:6160076542A,
 616018405:6160114635A, 616018405:6160189912A, 616018405:6160189912B,
 616018405:6160228106A, 616018405:6160228106B, 616018405:6160228106C,
 616018405:6160264074A, 616018405:6160270542A, 616018405:6160270542B,
 616018405:6160270542C, 616022748:6160107561A, 616022748:6160107662A,
 616022748:6160107763A, 616022748:6160107864A, 616022748:6160107965A,
 616022748:6160108066A, 616022748:6160108167A, 616022748:6160108268A,
 616025374:6160006622A, 616025374:6160006723A, 616025374:6160006824A,
 616025374:6160006925A, 616025374:6160078865A, 616025374:6160119584A,
 616025374:6160119685A, 616025374:6160119685B, 616025374:6160119786A,
 616025374:6160119786B, 616025374:6160119988A, 616025374:6160120089A,
 616025374:6160120190A, 616025374:6160121305A, 616025374:6160121406A,
 616025374:6160121507A, 616025374:6160121709A, 616025374:6160121810A,
 616025374:6160142422A, 616025374:6160142523A, 616025374:6160142725A,
 616025374:6160142826A, 616025374:6160149492A, 616025374:6160160610A,
 616025374:6160173542A, 616025374:6160173643A, 616025374:6160173643B,
 616025374:6160173744A, 616025374:6160173845A, 616025374:6160252152A,
 616025374:6160259024A, 616025374:6160259125A, 616025374:6160262256A,
 616025374:6160275895A, 616025374:6160275996A, 616025374:6160276000A,
 616025374:6160276303A, 616026687:6160043200A, 616026687:6160043200B,
 616026687:6160043301B, 616038411:6160106652A, 616038411:6160106652B,
 616038411:6160106753A, 616038411:6160106753B, 616038411:6160106955A,
 616038411:6160106955B, 616038411:6160107056A, 616038411:6160107157A,
 616038411:6160107258A, 616038411:6160107258B, 616038411:6160107359A,
 616038411:6160107359B, 616038411:6160197689A, 616038411:6160198194A,
 616038411:6160198194B, 616038411:6160198194C

(B) Kasvulohkot, joilla karkottaminen on kielletty keväisin

Lohkot on lueteltu tilatunnuksittain kasvulohkonumeron mukaisessa suuruusjärjestyksessä (tilatunnus:kasvulohko):

616009513:6160113120A, 616009513:6160113120B, 616018405:6160076239A,
 616018405:6160076239B, 616018405:6160115039A, 616018405:6160115039B,
 616018405:6160115140A, 616022748:6160108369A, 616022748:6160108470A,
 616022748:6160108571A, 616026687:6160043301A, 616026687:6160043402A

Tämä asiakirja VARELY/5288/2025 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument VARELY/5288/2025 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Maanpää-Pakkanen Liisa 02.09.2025 11:04

Ratkaisija Aalto Tapio 02.09.2025 12:29

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen

Tähän päätökseen saa hakea muutosta **Helsingin hallinto-oikeudelta** kirjallisella valituksella.

Valitusaika

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaantipäivästä, sitä päivää lukuun ottamatta. Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, valitusaika jatkuu vielä seuraavana arkipäivänä.

Tavallisella kirjeellä toimitetussa tiedoksiannossa vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Asian katsotaan tulleen viranomaisen tietoon kuitenkin kirjeen saapumispäivänä.

Tavallisena sähköisenä tiedoksiantona toimitetussa tiedoksiannossa asiakirja katsotaan annetun tiedoksi kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä.

Todisteellisesti toimitetussa tiedoksiannossa tiedoksisaantipäivän osoittaa tiedoksianto- tai saantitodistus. Milloin kysymyksessä on sijaistiedoksianto, päätös katsotaan tiedoksi saaduksi kolmantena päivänä tiedoksiantotodistuksen osoittamasta päivästä.

Valituskirjelmän sisältö ja allekirjoittaminen

Valituskirjelmässä on ilmoitettava:

- * valittajan nimi ja kotikunta
- * jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä taikka jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, on myös tämän nimi ja kotikunta ilmoitettava
- * postiosoite, puhelinnumero ja mahdollinen sähköpostiosoite, joihin asian käsittelyä koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa
- * päätös, johon haetaan muutosta
- * miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia päätökseen vaaditaan tehtäväksi
- * perusteet, joilla muutosta vaaditaan

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava muutoin kuin sähköisesti (telekopiona, sähköpostilla tai hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelun kautta) toimitettava valituskirjelmä.

Valituskirjelmän liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä:

- * elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätös alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- * todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi tai muu selvitys valitusajan alkamisajankohdasta
- * asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- * asiamiehen valtakirja, asianajajan ja yleisen oikeusavustajan tulee esittää valtakirja ainoastaan, jos valitusviranomainen niin määrää
- * toimitettaessa valituskirjelmä sähköisesti selvitys asiamiehen toimivallasta

Valituskirjelmän toimittaminen perille

Valituskirjelmä on toimitettava **Helsingin hallinto-oikeuden kirjaamoon**. Valituskirjelmän on oltava perillä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä. Valituskirjelmän voi toimittaa perille henkilökohtaisesti, lähetin välityksellä, postitse tai sähköisesti. Postiin valituskirjelmä on jätettävä niin ajoissa, että se ehtii perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Sähköisesti (telekopiona, sähköpostilla tai hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelun kautta) toimitetun valituskirjelmän on oltava käytettävissä hallinto-oikeuden vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä valitusajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Oikeudenkäyntimaksu

Valittajalta peritään asian käsittelystä hallinto-oikeudessa oikeudenkäyntimaksu 310 euroa. Tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015) on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä. Tuomioistuinlaki löytyy osoitteesta <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2015/20151455#P5>

Helsingin hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Postiosoite: Radanrakentajantie 5, 00520 Helsinki

Käyntiosoite: Radanrakentajantie 5, 00520 Helsinki

Puhelin: 029 56 42069

Telefax: 029 56 42079

Sähköposti: helsinki.hao@oikeus.fi

Aukioloaika: 8.00–16.15

Hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelu: <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätöksestä perittyä suoritemaksua koskeva muutoksenhaku

Maksuvelvollinen, joka katsoo, että julkisoikeudellisesta suoritteesta määrätyn maksun määräämisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia oikaisua Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta kuuden kuukauden kuluessa maksun määräämisestä.

Liite 3

Karttapalvelu

Päätöksessä ei ole lupakarttaa, vaan lupa-alue on esitetty liitteenä olevalla lohkolistauksella. Lupa-alueita voi tarkastella kartalla osoitteessa:

[Valkoposkihanhiin karkottamiseen viljelyksiltä myönnettyjen poikkeuslupien lupa-alueet 2024 / Beviljade undantagstillstånds tillståndsområden för fördrivning av vitkindad gås från odlingar 2024. \(arcgis.com\)](https://arcgis.com)

Käyttöohje: Voit suurentaa/pienentää karttaa käyttämällä +/- -painikkeita sekä liikkua kartalla haluamallasi tavalla. Sivun vasemmasta laidasta löydät *Selitteen*, *Tiedot*, *Karttatasoluettelon* ja *Kyselyominaisuuden*. Kyselyominaisuudella voit kätevästi hakea omaa päätöstäsi koskevat peltolohkot. Paina harmaalla pohjalla olevaa suurennuslasin kuvaa, kirjoita avautuvaan ikkunaan päätöksen oikeasta yläkulmasta löytyvä lupanumero ja valitse *Käytä*. Karttanäkymä tarkentuu näyttämään peltolohkot, joita päätös koskee. Nämä lohkot on myös reunustettu mustalla, jotta ne on helppo erottaa. Mikäli lohkoja on yli tuhat, kaikki niistä eivät näy kartalla automaattisesti. Tällöin tulee painaa tekstin *Näytetyt kohteet* oikealla puolella olevaa alaspäin osoittavaa nuolta, jolloin loput lohkoista latautuvat. Yksittäistä lohkoa kartalla klikkaamalla saat ponnahdusikkunaan tiedot lohkolle sallituista toimenpiteistä. Lisäksi voit laittaa eri karttatasoja päälle ja pois klikkaamalla niitä karttatasoluettelossa. Voit halutessasi ottaa kartasta esimerkiksi kuvakaappauksen/näyttökuvan, jos haluat tulostaa kartat maastoon mukaan. Karttaa voi tarkastella myös puhelimella tai tabletilla. Sivun voi tallentaa kirjanmerkiksi tai suosikiksi, jotta löydät sen helposti uudelleen. Jos kartta ei lataudu, päivitä sivu tai avaa kartta uudelleen linkin kautta.

Raportointilomakkeen osoite ja ohje raportointiin

Poikkeuslupan lupaehtojen mukaan valkoposkihanhiin karkottamisesta on raportoitava vuosittain vuoden lopussa tehtävällä yleisraportilla koko vuoden aikana tehdystä valkoposkihanhiin karkotuksesta ja sen tehosta.

Yleisraportointi tehdään sähköisellä lomakkeella, joka löytyy osoitteesta:

<https://link.webropol.com/s/vuosiraportti>

Lupaehtojen mukaan raportointi tulee tehdä vuosittain 1.11.–31.12. välisenä aikana lupavuoden lopussa. Raportissa tulee 1) arvioida häirintämenetelmien käytön vaikutusta aiheutuneisiin satovahinkoihin ja 2) arvioida toimenpiteistä muulle rauhoitetulle linnustolle aiheutuvaa haittaa.